

Küçük menderes nehri ile tâbilerinin islâhı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/190)

T. C.

Başvekâlet

22 - - 1939

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/3312

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislığıne

Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin islâhı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek olarak Nafia vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 15 - VI - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Soydam

Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin islâhı hakkındaki 2246 sayılı kanuna eklenen kanun lâiyhasının esbabı mucibesi

3 - V - 1933 tarihinde kabul ve 5 - VI - 1933 tarihinde neşredilmiş olan (Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin islâhma aid) 2246 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı dört senelik müddet görülen lüzum ve zaruretler üzerine 3239 sayılı bir ek kanunla altı seneye çıkarılmıştır.

2246 sayılı kanunla bu havzada başlamış olan islâh işleri hafriyat ve sınaî imalât olmak üzere iki parçaya ayrılmış ve müteahhid mühendis Abdürrahman Naci Demirağa ihale edilmiş bulunan işbu ameliyatın hafriyat kısmının kendisi tarafından yapılması ve sınaî imalâtın da yine müteahhidlikçe hazırlanarak tedkik ve tasdik edilecek olan proje ve keşifleri üzerine vekâletçe ayrı ayrı olarak ikinci müteahhidlere ihalesi suretile yaptırılması müteahhidle münakid mukavelenin 28 nci maddesile tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Islâh işlerinin hafriyat kısmı normal bir şekilde ve müteahhidle münakid mukavele ve merbutlarında münderiç hükümler dairesinde inkişaf etmektedir.

Aynı zamanda ikinci kısmı teşkil eden sınaî imalât projeleri peyderpey Küçük Menderes müteahhidliği tarafından hazırlanıp vekâletçe tedkik ve tasdik edildikten sonra ihaleleri yapılmakta ve şimdiye kadar bu gruptan olmak üzere projeleri hazırlanmış olan regülâtör ve betonarme 9 köprü ile kavuşut ve şütlerle bir kısmı ihale edilerek inşaatına geçilmiş ve bu suretle islâh ameliyatının toprak hafriyatı ile muvazi ve ahenktar bir surette inkişafı temin edilmiş ise de bunlardan bir kısmı sınaî imalâtın proje ve keşif evrakı çok evvelden ve müddetinde hazırlanarak müteahhidle defalar eksiltmeye konulmuş oldukları halde istekli çıkmaması yüzünden ihaleleri yapılamamış ve inşaatına geçilememiştir.

Bu vaziyet; hafriyat ve sınaî imalât olmak üzere iki gruba ayrılmış olan ve islâh ameliyatı müteahhidi Abdürrahman Naci Demirağla münakid mukavelenamenin 28 nci maddesi mucibince ikinci müteahhidler ile yapılması lâzım gelen sınaî imalâtın toprak hafriyatı ile muvazi ve ahenktar bir surette inkişafına mâni olmuş ve 2246 sayılı kanuna ek olan 3239 sayılı kanunla tesbit edilmiş olan müddet içinde ameliyatın tamamlanması imkânını selbetmiş bulunması dolayısıyla bu kısmın inşaatına da yapılmasını teminen 3239 sayılı kanunla tesbit edilmiş olan müddetin iki sene daha uzatılmasına lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

Aynı zamanda nehir tarafından sürüklenen kum ve mülde müteşekkil bulunan arazinin imlizaç ve mukavemet kabiliyetinin az bulunması dolayısıyla feyezanlar neticesinde kanal maktalarının bil-hassa ayırım ve kavis mahallerinde oldukça tahribe uğrayarak genişlediğinin görülmesi üzerine bu tahriblerin önünü alıcı tedbirlere tevessül edilmesi düşünülmüş ve bunun için de kanallarda lüzumlu mevkilerinde icabeden tahkimlerin yapılması derpiş edilmiştir.

Bu tahkim ameliyatının daha masrafsız ve arazinin jeolojik ve fizik bünyesine daha uygun ve pratik bir şekilde yapılması bu havzadaki ıslâh işlerinden istihdaf edilen gayenin zamanında ve süratle tahakkuk ettirilmesi bakımından çok lüzumlu bulunmasına binaen açılan kanallardan bu yıl feyezan suları geçirilerek husule getirecekleri tahriblere göre tahkimi lâzımgelen yerlerin tayin ve tesbiti ve bunların mevkii olarak iskası lâzımgelmekte olduğundan esas teahhüd haricinde kalan bu işler için de temdid edilecek müddet zarfında tedkikat ve tatbikat ierası imkânı hâsıl olacaktır. Bu lüzum ve zaruretlere binaen müddetin iki sene uzatılmasına dair işbu ek kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia encümeni

Esas No. 1/190

Karar No. 12

24 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin ıslâhı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek olarak Nafia vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 15 - VI - 1939 tarih ve 6/3312 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise arz edilen ve encümenimize havale olunan Küçük Menderes tâbilerinin ıslâhı hakkındaki 2246 sayılı kanuna eklenen kanun lâyihası Nafia vekili Gl. Ali Fuad Cebesoy huzur ile tedkik ve müzakere edildi.

3 - V - 1939 tarihinde kabul buyurulan 2246 numaralı kanuna müsteniden Küçük Menderes ve tevabiinin ıslâhına başlanmış ise de bu nehirlerin ıslahında maruz kalınan müşkülât dolayısıyla kanunda mezkûr dört sene zarfında bu ameliyatın ikmalî mümkün olamamış ve 3239 numaralı ve 15 haziran 1937 tarihli kanunla bu dört sene müddet iki sene daha temdid edilmişti.

Mezkûr nehirlerin ıslahı için yukarıda mezkûr kanunlarla verilen altı sene müddet 6 haziran 1939 da hitam bulduğu halde nehir yataklarının gösterdiği hususiyet ve istenilen zamanda müteahhidlerin bulunamaması gibi esbab ameliyatın uzamasını icab ettirmiş ve yapılacak işler ikmal edilememiş ve bu hususa tahsis edilmiş olan meb-

lâğdan 700 000 lira da henüz sarfedilememiştir. Eldeki mezkûr para ile nakıs kalan ıslah ameliyesinin ikmalî için kanunen verilen altı sene müddetin iki sene daha temdidî zarureti Encümenimizin yaptığı tedkikat neticesinde kabul ve tasdik edilmekle beraber ve bu husustaki ameliyatın ancak yaz mevsiminde yapılabileceği malûm bulunmasına binaen ameliyatın teahhürden vikayesi için kanunun müstaceliyetle müzakeresi zarureti de görülmüştür.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine tevdi kılmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Nafia E. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Eskişehir	Manisa
A. Samih İtter		Osman Erçin
Afyon K.	Ankara	Çoruh
M. Göneng	A. Baytin	A. Rıza Erem
Elâziğ	Eskişehir	Isparta
F. Z. Çiyiltepe	O. Işın	H. Özdamar
Kütahya	Malatya	Niğde
S. Ertem	M. Ş. Özpazarbaşı	H. Mengi
Sivas	Urfa	Yozgad
A. Naci Demirdağ	Ş. Uluğ	Y. İzbudak

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 71

Esas No. 1/190

27 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin ıslahı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek olarak hazırlanmış Başvekâletin 22 - VI - 1939 tarih ve 6/3312 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Nafia vekili Fuad Cebesoy hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu :

Lâyiha, Küçük Menderes nehri ile tâbilerinin ıslahına aid 5 - VI - 1933 tarih ve 2246 sayılı kanunda yazılı dört senelik müddet 3239 sayılı kanunla altı seneye çıkarılmıştır. Bunun daha iki sene uzatılmasına ve aynı kanunla mezkûr ıslah işi için sarfına mezuniyet verilen 3,5 milyon liraya mahsuben senelik tediyatın yine 700 000 lira olarak ipkasına dair ahkâmı ihtiva etmektedir.

Alınan izahata göre mezkûr nehir tâbilerinin ıslahı işi biri hafriyata ve diğeri de sınaî imalâta müteallik olmak üzere iki safhaya ayrılmış olup birinci safhasının müteahhidi tarafından tamamile ikmal edildiği ve ikinci safhayı ihtiva eden sınaî imalâtın yapılabilmesi işi de fazla sarfiyata mahal kalmaması için peyderpey yapılan tedkikata istinad edilmesi maksadile iki senelik

bir zamana ihtiyaç bulunduğu anlaşılmış ve ikinci maddede 3239 sayılı kanunun ikinci maddesile kabul edilen esasın muhafazasını mutazammın bulunmuş olmak itibarile lâyiha Encümenimizde de yerinde görülerek aynen kabul edilmiş ve eski kanunun müddeti dolmuş olduğundan müstacelen müzakeresi dileğinde Nafia encümenine iştirak edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
İsparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Çanakkale
F. Öymen.	Dr. Zihni Ülgen	R. Bulayırılı
Elâziğ	Gümüşane	Kastamonu
A. F. Altay	D. Sakarya	T. Coşkan
Konya	Kütahya	Malatya
R. Türel	A. Tiridoğlu	M. Öker
Maraş	Mardin	Muş
M. Bozdoğan	R. Erten	Ş. Ataman
Ordu	Yozgad	
H. Yalman	A. Sungur	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Küçük Menderes nehri ile tábilerinin ıslahı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1 — Küçük Menderes nehri ile tábilerinin ıslahı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek (3239) sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı müddet iki sene uzatılmıştır.

MADDE 2 — 2246 sayılı kanunla sarfına mezuniyet verilen 3,5 milyon liraya mahsuben 1939 senesinden itibaren her sene ödenecek miktar 700 000 lirayı geçemez.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini ic-

raya Nafia ve Maliye vekilleri memurdur.

15 - VI - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>		<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V. ve Ad. V. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Evkmen</i>
	Mü. V.	Ti. V.
	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Erçin</i>